

MEZONO GIBANJE ŽELEZ. PROGOVNIH DELAVCEV SE NI PONEHALO.

48 CENTOV ZAHTEVAJO KOT MINIMALNO MEZDO.

Predsednik Grable ima pravico odrediti stavko v slučaju nesporazuma.

Chicago, Ill. — Pogajanja med zastopniki železniških delavcev in železniški ravnatelji so pretrgana in železniški delavci so seveda ostali doma. Ako so železniški ravnatelji mislili in upali, da s svojo trmoglavostjo ostrašijo železniške delavce, tedaj so se očitno smotili, ker v vrstah železniških delavcev ni omahljivosti, tistih par stotin stavkavcev pa ne more izvržiti popravil na lokomotivah in vozovih v toliki meri, da se vrši reden in varen železniški promet.

Prožni delavci so še vedno v meznem gibanju. Oni zahtevajo povznanje meze na 48 centov na uro, ker so se življenjske potrebe podražile. Železniški delavski odbor je pri sedanjem znižanju določil 23 centov kot mejni minimum. V skupni vsoti znaša znižanje petdeset milijonov dolarjev, katere si železniški lastniki koncem leta med sabo razdele kot dividende, ako ostane pri znižanju.

Nekateri železniški ravnatelji upajo, da bodo prožni delavci zadovoljni, ako jim železniški delavski odbor poviša mezo za par centov. Tisti, ki tako sodijo, so mogoče najbrž motijo, kajti pozabili so, da ima Grable, predsednik njih organizacije, pravico, da odredi vsak trenutek stavko, ako povišanje meze ne izpade po željah prožnih delavcev.

Velebizniško časopisje je že polno propagande za stavko. Od strani namiguje, da se bodo prožni delavci zadovoljili tudi z drobtinami. Tako propaganda ima namen vplivati na železniški delavski odbor, da se ne ozira preveč na želje prožnih delavcev. Tako se podpihuje in podžiga odbor, da pada provokatorične sklepe.

Zaslišanje o zahtevi prožnih delavcev pred železniškim delavskim odborom kmalu prične. Zaslišanje bo najprej Grable, predsednik organizacije. Za njim pridejo na vrsto strokovnjaki v ekonomiji. Zaslišanje bo končano mogoče že v tem tednu.

Velebizniško časopisje agitira proti povišanju meze na ta način, da natvezuje javnosti bajko, da je bila meza znižana na 23 centov na uro le tam, kjer so življenjske potrebe po izredno nizki ceni. Teh delavcev je malo, pripoveduje to časopisje, in žive večinoma ob mehiški meji.

Tržne cene, objavljene v ravno teh listih, pa pripovedujejo nekaj drugega. In sicer govore, da življenjski troški niso skoraj nič nižji ne ob mehiški meji ali v katerem drugem kraju Združenih držav. Razlika, kjer postoji, je tako majhna, da skoraj ni vredna vpštevanja.

POROTA JE OPROSTILA KUKLUKSOVCE.

Los Angeles, Cal. — Porotniki so izrekli, da je pet in dvajset kukluksorcev nekrih, ki so dne 22. aprila vplivali v hišo nekega državljanca.

VLAK SKOČIL RAZ TIR.

Mobile, Ala. — Poštni ekspresni vlak je skočil raz tir na Mobile in Ohio železnici. Nezgodba se je dogodila blizu Whistlerja. Trije uslužbeni so zadobili poškodbo.

Mokri smagali na Švedskem.

Stockholm, 28. avg. — Včeraj je bil na Švedskem plebiscit o prohibiciji. Prva poročila o izidu glasovanja naznanjajo poraz suhib. Kolikor je doslej znano, je bilo oddanih 772.747 glasov za prohibicijo in 846.536 glasov proti. Vsa velika mesta so v ogromni večini glasovala proti prohibiciji. Izid glasovanja v Stockholmu sledi: 21.906 za prohibicijo, 138.300 pa proti.

UKRADEL MILJON DOLARJEV. DOBIL PET LET JEČE.

Honolulu, Havaj. — John Guild, bivši blagajnik sladkorne in parobrodne družbe Alexander & Baldwin, je poveril približno milijon dolarjev. Poleg omenjene tvrde je prizadeta tudi neka korporacija protestantske episkopalne cerkve na Havaju, pri kateri je bil tudi blagajnik. Sodisce ga je obsodilo na pet let ječe!

ŽELEZNIŠKO DELAVSTVO SE NE DA OŠTRAŠITI.

ZAVEDA SE, DA JE NA PRAGU ZMAGE.

Zaradi tega se delavstvo tudi ne bo obotavljalo stopiti na prag.

Washington, D. C. (Federated Press). — Voditelji železniških delavcev so poslušali izjavljanje od strani železniških predsednikov v New Yorku in neformalno jim je bilo sporočeno, da jih Bela hiša prepusti njih lastni usodi, oni pa naznanjajo, da nimajo najmanjšega vzroka, vstaviti kratak korak do zmage. Lokomotive se obradljajo še vedno, vozove še vedno jemljejo iz prometa, ker so pokvarjeni, javna zahteva po transportaciji tovornega blaga se pa veča. Prometna oprema se mora popraviti. Ljudje, ki znajo izvršiti popravila, so pa stavkarji. Oni lepo odklanjajo, da jih imata detektiv Burns in časnikarska agencija Associated Press za norca s "boljševiškim zarotami, da jih na ta način spravita v defenzivo. Oni samo opazujejo prometno opremo.

Železniški stavkarji so dobili dokaze v brzojavah iz Pittsburgha, ki govore, da se je rudarjem povišala meza od 36 do 48 odstotkov, delavcem v jeklarnah United States Steel korporacije pa za dvajset odstotkov, kar so sumili že zdavnaj, da se godi — da polka Gary-Atterbury-Lorecejevo industrijsko cesarstvo v Pennsylvaniji. Meza se ni povišala, ker primanjkuje delavci, ravno tako ni dobrohotnost povišala meze, ampak Garyjevi zaupniki so pronašli, da se jeklarski delavci pripravljajo za novo revolto.

Ena brzojavka je pripovedovala, da namerava peti distrikt rudarske organizacije U. M. W. of A. prisiliti Frick Coke kompanijo, da prizna unijo. Druga je pripovedovala, da so poslali državno polico k rudniku Vesta, ki je lastnina Johna & Laughlin kompanije. Zopet druga je naznanjala, da bo John Lewis, predsednik rudarske organizacije govoril rudarjem in delavcem na velikem shodu v conneliskem distriktu. To so bila znamenja, da je zmaga rudarjev napravila globok vtis na jeklarske delavce, ki so se pred dvema letoma po hrabri obrambi premagani vrnili na delo. Postali so nemirni, nepokoj je prišel med nje, kajti stavkarji, ki so ob času stavke prišli delati v jeklarne, so se pričeli vračati nazaj v rudnike. Morala v kokovem in premogovem departmentu jeklarskega trasta je bila zdrobljena. In če bi zastavkalo dve sto tisoč delavcev hkrati, bi bil "garizem" pometen iz pittsburskega okraja v enem letu.

Voditelji železniških delavcev vidijo v teh znamenjih, da so rudarji izvojevali veliko zmago za vse delavsko gibanje. Oni vidijo znamenje, da so jeklarski delavci pripravljeni vstopiti v gibanje, a koravno so jim povišali mezo. Železniški delavci so na pragu zmage. In gotovo se re požurijo, da se obrnejo proč od nje. Kako sodijo voditelji železniških delavcev, se je pokazalo pri zaslišanju pred senatnim odsekom o Kelloggovi predlogi za varstvo tujcemcev, ko je bil zaslišan N. P. Alfias, predsednik 44. okraja Mednarodnega društva strojnikov. Kritiziral je predlogo in dejal, da vpostavlja spor, kakršnega navaja Proglas neodvisnosti proti angleškemu kralju Jurju III.

Protestiral je odločno proti poseganju v avtoriteto posameznih držav po zveznih sodnikih in zvezni armadi pod pretrgo, da gre (Dalej na 3. strani.)

FORD ZAPRE VSE SVOJE TOVARNE 16. SEPTEMBRA.

NA TISOČE DELAVCEV BO BREZ DELA.

Ford obtožuje Wall Street, da je odgovoren za sedanjí industrijski nepokoj.

Detroit, Mich. — Industrija v državi se mora podati v nekaj tednih, ako se nadaljujejo železniške stavke, je izrekel Henry Ford, znani avtomobilski tovarnar, ko je naznanil, da se je Ford Motor kompanija odločila, da zapre vse svoje tovarne dne 16. septembra.

Ford pravi, da so finančni baroni zakrivali sedanjí položaj v državi. Oni so tisti, ki napadajo unijo. Meni je, da bodo stavke prenehale, ko bo večina ljudstva tako prezebala in stradala, da bo pri volji za ostro akcijo.

Samo lakomnost finančnikov v Wall Streetu povzroča ves nepokoj v industriji, pravi Ford. Ti finančni kontrolirajo rudnike, železnice in javne naprave v državi.

Trmoglavost železniških ravnateljev pokazuje, da hočejo preložiti izlete in izrabljene železnice na ljudska ramena po take visoki ceni, kot jo zahtevajo zanj, pravi Ford.

Brzojavke so bile odposlane vsem Fordovim agencijam, da bodo tovarne zaprte s 16. septembrom. Začasno odpuščenih bo okoli sto pet tisoč delavcev, ko prihaja zima. Posledica tega bo, da bodo prizadeta tudi druge tovarne, v katerih Ford kupuje potrebni material. Lahko se reče, da bo prizadetih dva milijona delavcev.

Glavni vzrok je, da je Ford zaprl svoje tovarne, ker so mu povišali ceno za jeklo. On sam pravi, da je prejel od jeklarskega trasta obvestilo, da so mu povišali ceno jekla od \$1.40 na \$1.60. V kratkem se jeklo podraži na dva dolara. Drugi vzrok je visoka cena za premog. Po njegovem mnenju je premog dobro plačan, ako se plaša tona po \$4.50, ponudili so mu pa premog na prodaj po šest dolarjev. In sicer so mu ponudili na prodaj šestdeset tisoč ton po tej ceni. On pravi, da bo imel tovarne zaprte, dokler ne preneha profitatstvo z jeklom in premogom. On izjavlja, da je to povišanje cene navadna zarota in da so voditelji železniških in rudarskih unij v sporazumu s podjetniki.

Fordova akcija govori jasno kot beli dan, kako uničujejo se sedanjí gospodarski sistem za delavce. En sam kapitalist ima moč, da vrže sto tisoč delavcev na cesto, ko prihaja zima. In to se izvrši, ker se var kapitalistov ne spoznamo med sabo, kako bodo molzli ljudstvo. Ali ni pametno, da se tak gospodarski sistem spremeni? Delavci imajo letos v jeseni priliko, da glasujejo za spremenitev sedanjega roparskega gospodarskega sistema, ako oddajo svoje glasove socialističnim kandidatom, je rekel neki vodja stavkajočih železnišarjev v Detroitu.

Požar zapel 75 rudarjev pod zemljo.

Realno moštvo na delu.

POŽAR ZAPEL 75 RUDARJEV POD ZEMLJO.

Realno moštvo na delu.

San Francisco, Cal. — Vseh 75 rudarjev, ki delajo ponoči v rudniku Argonaut v Jacksonu, okraj Amador, je zaprtih 3000 čevljev pod zemljo valed ognja, ki se je pojavil v nedeljo o polnoči. Dim in plamen sta zaprla izhod in rudarji ne morejo na površje.

Realno moštvo je odšlo takoj v jama, da pogasi ogenj in reši rudarje, ako je še mogoče.

Pašič in Aleksander na Čelken.

Marienburg, Čehoslovakija, 28. avg. — Jugoslovanski ministrski predsednik Pašič in čehoslovski ministrski predsednik Beneš sta v soboto tukaj konferirala o mednarodnem položaju in zadevah, tikažjih se male entente. Alijarcia med obema državama je bila pojačana s tem sestankom. Kralj Aleksander je bil tudi na sestanku.

KRI TEČE NA BARIKADAH V FRANCIJI; SEDEM DELAVCEV UBITIH.

Havre, Francija, 28. avg. — V soboto ponoči so bili tukaj krvavi boji na ulicah med stavkarji in vojniki ter policisti. Sedem delavcev je bilo ubitih in 13 ranjenih. Na drugi strani je bilo 13 ranjenih. Najhujši boji so se vršili pred delavskim domom, pred katerim zgradili barikade iz vozov, sabojev in sodov. Izgredi so nastali, ko je bila v petek razglašena generalna lokalna stavka iz simpatij do kovinarjev, ki so na štrajku še dalj časa proti znižanju meze. Takoj je bilo poklicano vojakstvo. Parniki v luki počivajo, ker stavkajo tudi morarji in pristanišni delavci.

EKONOMSKO ZORUŽENJE AVSTRIJE Z ITALIJO.

Zavezniki so baje dovolili; ameriški konzul svari Američane na Dunaju, da naj odpotujejo.

OENI IN JUGOSLOVANI OKUPIRAJO AVSTRIJO?

Berlin, 28. avg. — Z Dunaja je prišla vest, da sta Jugoslavija in Čehoslovakija podpisali tajno militarnisto pogodbo za okupacijo in razdelitev Avstrije. Revolucija na Dunaju bo dala začetek vzrok za okupiranje republike.

Rim, 28. avg. — Italija in Avstrija sta stopili v ekonomsko unijo. Francija in Velika Britanija sta baje že odobrili ta korak, ko je italijanski zunanji minister Schanzer zagotovil zaveznike, da ne bosta krišni versalske in sanderanske pogodbe, ki določata status quo centralni Evropi.

Pogodba gospodarske združitve je bila sklenjena sedmi teden, ko je avstrijski ministrski predsednik Seipel posetil Rim. Podrobnosti pogodbe še niso znani, toda nedvomno vključuje carinski in denarni sistem. Dali dobi avstrijska republika italijansko lro namesto krons ali pa nov denar, ni še znano.

Italijansko časopisje je presenceno in se vsrčuje komentarjev. Prva pomoč, ki jo da Italija Avstriji, bo posojilo 70 milijonov lir, katero je že odobril italijanski parlament.

Dunaj, 28. avg. — Ministrski predsednik Seipel se je včeraj vrnil iz Rima. Oblakal je Prago, Berlin in Rim, iskajoč rešitve za Avstrijo.

Ameriški konzul na Dunaju je opozoril okrog 500 turistov v Združenih držav, da naj zapustijo Avstrijo čim prej mogoče, ker se je bati izgredov in hujšega valed naraščajoče druginje in skrajne nezadovoljnosti delavskih slojev.

Na Dunaju je 50.000 brezposelnih delavcev, ki žive od dneva do dneva. Kruh se je spet podražil; hlebeček kruha stane danes 5600 kron; vozšina na poulični železnici je zvišana na 1000 kron; kilogram mesa v najcenejših mesnicah je 50.000 kron.

Prebivalci so silno razkašeni; če pride do kakih izbruhov, bodo špekulanti, ki dražijo živila, prvi trpeli.

ŽENE Z METLAMI NAPODILE KUKLUKSOVCE.

Pittsburgh, Pa. — Kukluksorci v Pittsburghu nimajo sreče. V soboto o polnoči se jih je zbralo par sto na tukajšnjem najvišjem hribu Duquesne Heights s nameno, da bodo ceremonijalno sprejeli nove člane. Naenkrat jih je obkolila velika armada moških in žensk, oboroženih s palicami in metlami. Kukluksi so hitro poskakali v avtomobile in izginiti v temi.

Očerin obliče Amerike?

Riga, 28. avg. — Ruski sovjetski komisar za zunanje zadeve Jurij Čerin je položil formalno prošnjo pri ameriškem konzulu v Berlinu za vidiranje potnega lista v Združene države. Tako javljajo iz letviških diplomatskih krogov. Zdi se, da ima Čerin namen posetiti nekatere ameriške bankirje glede posojila.

NEMČIJA NA ROBU VELIKE ŽIVILNE PANIKE.

Izgredi proti inosemcom, ki izkoriščajo nisko valuto; pogajanja v Parizu.

FRANCOOSKI IN NEMŠKI KOMUNISTI V SKUPNI AKOLJI.

Berlin, 28. avg. — Komunistične stranke v Nemčiji in Franciji so obelodanile skupni manifest na nemški in francoski proletarijat s deklaracijo, da svetovna burkoazija se je izkazala nezmerno glede rešitve globoke gospodarske in politične krize, ki izvira iz imperialističnega mira. Delavstvo je pozvano, da naj vzame inicijativo v svoje roke in prepreči novo vojno.

"Revolucija je boljša kakor vojna," pravi berlinska "Rote Fahne", ki je objavila manifest na prvi strani. Vlada je takoj zaplenila list.

Berlin, 28. avg. — Neprestano padanje markine valute je izzvalo veliko paniko, ki se razširja po vsej nemški republiki. Vrše se na valni na prodajalnice; ljudje kupujejo vse, kar morejo dobiti, v strahu, da bodo cene še višje in da bodo brez živil in obleke prihodnje zimo.

V obmejnih krajih je zavalovil izliv velikega srda nad inosemškimi spekulanti, ki prav po ceni kupujejo nemško blago. Dobrija tu jim atnarjem. Iz Švica, Češke, Poljske, Danske in Holandije prihajajo trume kupovalcev, katere je privabilo padanje nemške valute. To je razkašilo Nemes, ki vidijo, da sosedje zlahka kupijo stvari, za katere morajo oni plačati strašanske cene v nišvrenih papirnatih markah.

Iz obmejnih krajev prihajajo vesti o izgredih. Ceste ob čehoslovski meji so bile včeraj sabakirane s bodečo žico kakor v vojnem času. V nekem mestecu ob saško-čški meji so Nemci napadli skupino čelkih kupcev in jim vzeli vse blago, ki je bilo nakupljeno v Nemčiji. V nešteti mestih ob meji so trgovci pod pritiskom domaćinov bojkotirali tujce in jim nemočno več prodajati. V Berlinu vlada panika. Med kupci, ki mralčno kupujejo dragulja in zlatino, je 95 odstotkov tujcev, večinoma Američanov.

Berlin, 28. avg. — Predsednik Ebert je sklical zvezni svet k izrednemu zasedanju, ki je bilo odprto včeraj. Navzoči so ministrski predsedniki in drugi predstavniki nemških držav. Na dnevnem redu so naredbi, ki imajo v skrajnem hipu zajeziti pogubno finančno paniko. Vlada predlaga embargo na uvoz vsakega luksusa in zvišanje uvoznega davka na drugi material.

Pariz, 28. avg. — Reparacijska komisija bo v sredo poročala, kaj je njen sklep glede moratorija za Nemčijo. Francija je odločno proti moratoriju, ako Nemčija ne garantira s premogovniki v Ruhru in državnimi gozdovi. Anglija je za moratorij na podlagi garancij, ki jih je ponudila Nemčija; Italija podpira Anglijo. Belgija omahuje semintja in deluje za kompromis. Belgija je v velikih skripicah. Ako glasuje za moratorij, izgubi prvenstvo na dveh in pol milijarde zlatih mark nemške odškodnine, ako ne glasuje, se boji, da polom Nemčije ubije njeno trgovino. Francija upa, da obdrži Belgijo na svoji strani.

RAZŠIRJENJE PANAMKEGA PREKOPA.

Panama. — V zaseki Culebra so na delu, da razširijo prekop pri La Riti. To delo je bilo odredjeno, da se prepreči podisanje v prekopu in da bodo piloti videli prihajajoče ladje od nasprotne strani.

VREME.

Chicago in okolice: V sredo jama in hladno. Severozapadni vetrovi. Temperatura v sednjih 24 urah: najvišja 76, najnižja 61, v torek izide ob 6:11, zaide ob 7:31.

AMERIŠKI TROI OBŽALUJEJO, KER NI COLLINS PADEL V BOJU Z ANGLEŽI.

Washington, D. C. — (Feder. Press). — Thomas W. Lyons, tajnik "Ameriškega društva za priznanje irske republike", je izjavil z ozirom na smrt Michaela Collinsa sledeče: "Collins je umrl v bitki. Škoda je, da se ni odločil umreti v bitki z Angleži — da ni umrl kot rodoljub Collins, kakršen je bil v letih 1918-19-20, mesto kot Collins, orodje Anglije, v letoma 1921-22. To je škoda."

RUSKA ARMADA ZNIŽANA NA 800.000 MOŽ.

Troekij je baje rekel, da Rusija ne bo mirno gledala, da Francija okupira Ruhr in mobilizira Poljake.

TROEKIJEV INTERVJU.

Moskva, 27. avg. — Leon Troekij, vojni komisar, je včeraj dejal pred inosemškimi korrespondenti, da je Sovjetska Rusija snižala rdečo armado in je pripravljena pridružitvi se vsaki razorožitveni akciji, od katere je pričakovati kaj uspeha. Rusija ne pričakuje samskrat nobene intervencije, smatra pa, da je napad na sovjetsko republiko vedno mogoč. V slučaju, da Francija ponovno invadira Nemčijo in mobilizira Poljake za nov konflikt s Nemci, Troekij dvomi, da bi Rusija ostala pasivna.

V Rusiji je zdaj najlepší notranji mir. Lenin si je vzel potreben počitek in obenem je v dotiki s državnimi problemi. "Rdeča armada je snižana od 5.500.000 na 800.000 moži in jaz sam tudi vnet," je rekel Troekij. "V Gruziji smo predlagali razorožanje in potem smo povabili baltičke države na razorožitveno konferenco, toda dobili smo jeguljast odgovor. Ako naša vlada, recimo ameriška, povabi na razorožitveno konferenco, se drage volje odzovemo, samo če vidimo, da bo kaj uspeha."

Na vprašanje, če Rusija sprjame trgovinsko pogodbo z Ameriko brez političnega priznanja, je dejal Troekij: "Kaj pa je priznanje? Priznanje ni važno, trgovinski stiki pa so. Jaz diham svaš srak na glede na to, če gospod priznava to dejstvo ali ne. Dihal sem včeraj, diham danes in dihal bom jutri."

Glede nemško-entente-krize je rekel: "Nihče ne ve kaj se vse skuha med Francijo in Anglijo. Francija tira Nemčijo v revolucijo. Ako Francija z invazijo Ruhra in a pomočjo Poljakev izvoze novo evropsko vojno, dvomim, da bi Rusija ostala pasivna. V slučaju revolucije v Nemčiji bi Rusija in Nemčija tvorili upravnjiv gospodarski in agrarni blok. Prepričan pa sem, da si boste te moje besede napačno tolmachili v Ameriki, kjer me imate na zelo slabem glasu," je pristavil s nasmehom.

Na vprašanje, kdaj sovjetska vlada vpostavi svobodo političnih organizacij, ki so v opoziciji k komunizmu, je odgovoril: "Kadar bo kapitalizem premagan, prej ne." Glede socialnih revolucionarjev je dejal, da v slučaju nove vojne bi bili zopet agentje sovražnika.

Z ozirom na novo gospodarsko politiko v Rusiji je rekel, da se je Rusija v svoji sedanjí prehodni dobi pomaknila začasno nazaj v polkapitalistično perijodo, ker je nanesla potreba. "Imeli bomo dobre izkušnje s kapitalističnim svetom, ne bodo pa priznali in vpostavili privatne lastnine."

KUKLUKSI NAPADLI TRI ZAMORKE.

Oklahoma City, Okla. — (Fed. Press). — Šest moških, ki so menda žani Kuklukskiana, je bilo tu aretiranih na obtožbo treh zamorskih deklet, da so ponoči vplivali v njihovo spalnico in vplili: "Mi smo kukluksi." Zamorce, ki je spal v bližini sobi, je na krk v trenutku izginil skozi okno in s njim vred so izginile vse šipe v oknu.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cena oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vrnejo.

Naročnina: Zedinjena država (izven Chicago) \$5.00 na leto, \$2.50 na pol leta in \$1.25 na tri mesece; Chicago \$4.50 na leto, \$2.25 na pol leta in \$1.12 na tri mesece, in za izposojnino \$2.00.

Naslov na vsa, kar ima stik s urednikom

"PROSVETA"

2837-59 So. Lowndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5 per year; Chicago \$4.50, and foreign countries \$5.00 per year.

"MEMBER OF THE FEDERATED PRESS"

Datum v objavi: 1. pr. (Julija 31.25 poleg valoga imena na naslovu pomeni da vam je s tem dnevnikom postala naročnina. Ponovite jo pravilno, da se vam ne ustavi list.

BIZNISMANI NE MOREJO IZHAJATI S PET TISOČ DOLARJI NA LETO!

Železniški delavec naj pa prehrani sebe in družino samo s \$563.04 na leto!

Biznismani v Richmondu, Va., imajo svoj klub, v katerem se shajajo, da se kratkočasijo. Rotary Club mu je ime. Ta klub je zaključil, da naj vsak član prinese na eno prihodnjih sej najnižje izdatke življenjske potrebnosti, da se spozna, koliko prejemkov ali dohodkov mora imeti družina, da udobno, a ne potratno živi. Lepo so zaznamovali postavko za postavko in seštevali, da tako doženejo potrebno vsoto. Zapisali so obleko, zavarovalne premije, življenjsko, kurivo, najemnine, zdravniško pomoč, ko je naenkrat vstal član, ki je vodil knjigo, in rekel, da stroški že znašajo \$5,825, dasiravno niso zapisani še stroški za poduk, zavarovanje proti ognju, davki in drugo.

Namen kluba je bil dokazati, da železniški delavec lahko izhaja s 23 centi mezde na uro, kar znese na dan \$1.84 ali \$563.04 na leto. Določil je torej skoraj desetkrat manj, kot so izračunili biznismani, ko še niso imeli vseh stroškov. Vpriču takih protislovij je treba vprašati: Ali so po mnenju železniškega delavskega odbora železniški delavci ljudje drugega razreda, da lahko preživijo sebe in svoje družine s tako mezdo?

Ako primerjamo delo biznismana z delom železniškega delavca se ravno tako prepričamo, da je delo železniškega delavca bolj naporno in nevarno kot delo biznismana. In kljub temu taka razlika pri plačilu za izvršeno delo v korist človeške družbe.

Nekateri velikomestni dnevnikarji hite trditi, da v Ameriki nimamo razredov. Kaj pa je to drugega kot razredovanje ljudstva, ako se za enega določi, da je pet tisoč dolarjev za življenje premalo na leto, drugi naj pa izhaja z malo več ko pet sto dolarji na leto. Dobro bi bilo, da nam modrijani, ki trdijo, da ni razredov v Ameriki, pojasnijo, ako potrebujejo eni ljudje na leto zaradi tega več za svoje življenje, ker imajo velike želodce, drugi pa zaradi tega manj, ker imajo majhne želodce ali so pa celo brez njih, da razumemo njih "filozofijo" o nepostojni razredov v Ameriki.

NEKATERI UREDNIKI SO ČUDODELNICI V MATEMATIKI.

Primarne volitve v državi Ohio so že končane. Dnevnik "Washington Post", izhajajoč v Washingtonu, je glasilo administracije, logično je zagovornik predsednika Hardinga. Ko je brzojav sporočil križem Združenih držav izid volitev, je bil urednik tega lista tako navdušen, da je napisal članek in mu dal naslov: "Landslide in Ohio Endorses Harding".

Kdor je čital ta naslov, je pač mislil, da so kandidatje, katere je priporočil Harding dobili tako ogromno število glasov, da so na nasprotno kandidate odpadle skoraj same ničle.

Kdor je pa prečital številke, ki so govorile, koliko je kateri kandidat prejel glasov, je kmalu zaključil, da urednik, ki je spisal članek, ne zna računati, ali je pa bil skrivnostno sladko ginjen, ko je pisal članek.

Republikanska stranka je imela pri primarnih volitvah devet kandidatov, ki so se poganjali za governerski stolec. Harding je osebno priporočil Carmi Thompsona, ki je prejel izmed vseh kandidatov največ ali 172,500 glasov. Nasprotni kandidatje so pa prejeli na ravno istih volitvah 243,153 glasov. Z drugimi besedami to pomeni, da so nasprotni kandidatje prejeli 70,653 več glasov, kot pa kandidat, ki ga je priporočil Harding. Republikanski volilci so bili torej tako navdušeni za Hardingovega kandidata, da je ostal v manjšini napram nasprotnim kandidatom v celoti.

Ako bi bila resnica, kar je priobčil dnevnik "Washington Post", bi moralo biti narobe. Hardingov kandidat bi moral prejeti več glasov, kot vsi njegovi nasprotniki skupaj.

Se ena taka zmaga Hardingovih kandidatov, pa ne bo več njegovih kandidatov.

Izid preliminarne volitev v državi Ohio nam podaja sliko, da s Hardingovo administracijo niso zadovoljni še republikanski volilci, kako se naj pričakuje, da bodo drugi volilci zadovoljni z njo. Harding prihaja iz države Ohio. Tam je bil več let vodilni politik. Zdajnji izid primarnih volitev je pa znamenje na steni za starogardnike v republikanski stranki.

JAVNA GOVORNICA.

Iasovi članov S. N. P. J. in čitateljev Prosveta.

West Duluth, Minn. — V Edinosti, št. 95, z dne 15. avgusta se podtika nek dopisnik s podpisom "resnicoljub" pravi, da sem duševno omejen, ker drugače bi ne pisal trditve brez vsake podlage. Pravi, da na eni strani trdim, da nimam ali v cerkev, na drugi strani pa zopet povem, da smo ali. V tem torej smatram, da je tista duševna omejenost.

"Resnicoljub", ki piše v Edinosti se mi zdi, da je vedno eninista oseba. Enkrat se podpisuje za "Zusemberšana", drugič je Posavski in sedaj je nastal "resnicoljub". Predvsem bi vprašal "resnicoljuba", kdo mu dikтира vse te dopise v Edinosti. Če bi jih sam pisal, bi gotovo moral znati, kaj je pisal prej, tako pa ponavlja v franciskanem listu vedno ene in iste izrase, vse gre po enem kopitu kakor pač vedno pri franciskanu.

V Edinosti z dne 27. maja piše "Posavski", kako da so krščanske duše smejale, ko so videli mene priti v cerkev z mr. Debelakom in to pri pogrebu pokojnega sinčka rojaka Burgarja. Tu pa se je vrezal, da se bolj ni mogel. Kje je tadanji Posavski ali sedanjí "resnicoljub" videl mene? Zakaj ne pišejo resnice, da se jim ne bodo smejali lastni pajdali?

Povem vam, rojaki, da je Edinost polna laži, kolikor se tiče dopisov iz New Dulutha. Na oni dopis v št. 62 Edinosti sem posavskemu odgovoril in povedal, da se javnosti laže. Od uredništva one filike sem zahteval, da poslano priobli, ali mislite, da so? O, ne. Edinost ne priobli resnice, samo za laž je v nji prostor in grdo obojevanje, kakorčnega morejo pisati "napredni in izobraženi katoličani". Skrbno in lepo je vse prirejeno proti "rdečim". Dopisniki se po njih dopisih vedno zaletavajo v rojake, ki ne plešejo kot godejo razni fajmoštri.

V št. 62 Edinosti napadajo tukajšnje rojake, trgovce in celo groceriste, ki jim je še veliko pomagalo, dajal za cerkev, svonove in drugo. Ter tudi druge rojake nagovarjal, naj dajo. Toda glej, Posavski hoče, da rojaki več ne kupujejo pri njem. Tako je tudi proti krojaču in čevljarju in sploh proti vsem, ki se ne strinjajo z njimi. Steer ne maram zagovarjati nikogar, ker oni se lahko zagovarjajo sami; povem le toliko, da ne bodo rojaki po Uniji mislili, da so naši trgovci kaldi goljufi. Oni prodajajo svoje reči rojakom po isti ceni kot bi morali plačati drugod, torej ni nič več kot pravilno, če rojaki podpirajo svoje trgovce s tem, da kupujejo od njih.

Kar piše dopisnik precej jasno kaže, kam pes tace molli. Hudo mu je za groše, ki jih dobi "rdeči" trgovci. S tem nam da misliti, da more biti dobljeni dopisnik sam kak trgovec in bi sam rad stislil tiste groše. Potem bi seveda ne bili krvavi, vse bi bilo dobro. In tak človek ne ve, da propagira za boj kot proti nekaterim poštenim trgovcem v svojo korist. Ali veš, "resnicoljub", da vas tisti trgovci, proti katerim pišete v Edinosti, lahko pritira pred sodišče, kajti vi jih hočete javno bojkotirati? Če tega ne veste, vam to lahko pove "duševna reva", kakor mene nazivajo.

"Resnicoljub" tudi piše, da so vsi zaslepljeni socialisti proti cerkvi, veri in farjem, ko pa kdo umrje, pa hajd z njim v cerkev. Tu je sleer nekaj resnice, ali povem vam le toliko, če bi mislili res nazaj hodili, kakor vi verujete, da bi jih prišlo še veliko nazaj in obračunali bi a tistimi, kateri so njih trupla vlačili v cerkev proti njihovi volji, ko so bili pri življenju. V slučaju, da bi se to imelo storiti s menoj, že sedaj protestiram. Sleer pa sem gotov, da se to ne bo zgodilo in valed tega tudi lahko misno spim.

"Resnicoljub" zagovarja njih predaštitega, namreč, da se jaz nekam ustim proti njemu. Tu se je zopet urezal. Jaz sem proti odušakim enam, ki jih računajo fajmoštri za njih delo, pa naj dela predpise kdor hoče. Zdravniki ne guliho ljudstva tako grdo, dasi pri tem delajo koristno delo za človeško družbo, kot je pri tem kosa razna duhovščina. Vaj fajmošter je meni ravno toliko kot vsaka druga oseba, nič nimam proti njemu kot takemu, pač pa naj opusti taktiko, katere se drži, odkar je v New Duluthu. Z železnico roko je hotel ustrahovati vse, zapovedovati je hotel vsem ter bi diktaator nad slovenskim nare-

dom v New Duluthu. Ali izjalovilo se mu je pri nekaterih rojakih, katere je valed tega prišel ertiti, blatiiti jih pri kompaniji, da niso mogli dobiti dela in naredil je toliko, da jih je več izgubilo delo. In to, brate, je že javna govorica, da ne moreš dobiti dela pri železnici, ti bodo rekli ljudje druge narodnosti: "Pojd k 'fathru' Pirnatu, pa ti bo dal delo." Tako bi po mojem mnenju ne smelo biti delo katoliškega duhovnika, tako delajo izdajalci delavskega razreda.

Jaz nimam nič proti njemu, dokler on guli in striže svoje "ovčice", ali kadar škoduje delavcem, kateri mislijo nekoliko drugače kot želi duhoven, sem pa še vedno pripravljen zagovarjati koristi delavcev. Tak sem bil in bom, kajti zavedam se, da krivica, ki se vodi enemu delavcu, škoduje nam vsem.

Pravite, da sem proti cerkvi. Resnica je to, ali le v toliko, kolikor se cerkev zlorablja za razne zarote proti napredno misleči delavski masi. Nikdar še nisem branil rojakom, naj ne hodijo v cerkev in sem z njimi prijatelji, oni pa z menoj. Tudi to, kar jaz pišem, pravite, da vam zna koristiti. Seveda bo koristilo. Pri zadnji seji društva Leo Tolstoj smo sprejeli 19 novih prisilcev v članke in mladinski oddelček. Sicer tega ne pripisujem mojim zaslugam, pač pa njihovi taktiki, s katerimi agitirajo za našo družbo. Le tako naprej in kmalu boste morda dosegli toliko, da se bo s vašim predaštistim pripetilo to kar se je na Aurora, Minn.

Radl moje duševne omejenosti se ne zagovarjam. Rojaki so razsodni in sodijo naj. Mogoče ni več daleč čas, ko bodo postala tla prevroča za koga v New Duluthu.

Kolikor nas je naprednih ali "rdečih" se nam ni treba bati, pa naj bomo navadni delavci, mehaniki ali trgovci. Naše delo je pošteno in tako je naše življenje. "Resnicoljub" je pravi, še ne bomo dali miru, da si nas bo še privoščil, s tem kaže, da misli, da nas je zopet "afikal". Le pridli le, toda pokali se toliko v javnosti, da si nekoliko moči; pokali se in ne skrivaj se za hrčtom franciskanov kot strahopetec. Pridi na dan in morda se bomo lahko pogovorili, kako je bilo v "bokarakah". — John Kobi.

Tonopah, Nevada. — Že tri najet let sem v tem mestu. Ko sem prišel v Tonopah, ni dosti kazalo, da bi se tu moglo napraviti kako malo majnarsko mestec, ker ni bilo več kakor 3 do 4 tisoč prebivalstva. Danes pa šteje mesto 11 do 12 tisoč prebivalcev. Kakor hitro naraščajo taka mesta, tako se tudi hitro manjšajo v slučaju kriz in stavek, tako se tudi danes poznata stavki rudarjev in železničarjev. To mesto je pač jako. Če prideš sem s denarjem, ti je dobro in lahko obstajaš, ko pa se vračaš, je bospomagaj.

Do preteklega leta je bilo še mogoče kaj napredovati v majnarskem Tonopahu, kar pri delu v rudniku je tako vroče, da človek ne rabi ne srajca in hlače in ni treba imeti na sebi drugega kakor majnarske čepice, kar izgleda kot bi človek imel rogove. Za pobočne ovčice paš ni v teh rovin, ker majnariji, Črnogorci, Bošnjaki, in Fini izgledajo kakor hudiči in majne, pravijo, da niso več kakor eno nadstropje nad peklem.

Vroča so tla globoko tam no tri, za kar pa se mogel ne zmejniti mnogo, samo, da jim garamo. Lanako zimo smo imeli vladnega doktorja, da pregleda rudarje in došene njih zdravstveni položaj. Po svoji preiskavi je rekel, da jih ima 95 odstotkov jetiko; pa kaj je to izdalo? Od strahu so majnariji prišli bežati iz rova. Kompanija že dobi druge, da ji garije in tako smo dobili v rove črne Mehkanec, drugi pa so se reševali iz tega pekla. — W. Stefanac.

Ostro rezilo. Moj tovariš Škripec se je mnogo pečal z iznajdbami in res iznašel novo rezilo za varnostno britve, s katerim se človek nikakor ne more obrezati. To je bilo nekaj zame, kajti moja britve ni nič kaj rezala in če sem se obrij, — boljše populi, — sem izgledal kot slika Križanega v kaki umetniški izlozbi.

Malo nato, ko mi je izročil rezilo, je prišel k meni Škripec, da vpraša, kako se mi dopade nova iznajdba; misli je na patent, če se obnese. Vprašal me je, če sem kaj krvavel pri britju. "Tudi malo ne, samo nekaj drugega je, kar mi ne ugaja, nobena rke nisem odbril." — "No, ti pa tudi vse zahtevaš."

NOVICE IZ JUGOSLAVIJE.

V Osijeku so zaprli čevljarja Gradvola, ki je uganjal s sedemletnimi deklicami razne perverzizete. Čevljarja so že zaprli, zdravniška preiskava pa je dognala, da se nekaterih deklic ni dejansko poslužil.

Ljubljanska podružnica Saveza grafičnih radnika je obvestila tukajšnje časopise, da bo stopilo grafično delavstvo najbrže v generalno stavko, ker so se pogajanja razbila. Slovensko časopisje zaradi tega ne bo moglo izhajati.

"Slobodna Tribuna" z dne 27. julija t. l. prinosa zanimivo zgodovino G. dr. Laza Markovič, minister pravde je pri neki priložnosti v skupščini zagrožil g. Vlad. Rističa (novinarju "Epohe"), da ga bo dejansko napadel. Ristič je na ministrovo grožnjo objavil v "Epohi" z dne 29. istega meseca, prepis svoje prošnje na šefa policije v Beogradu, v kateri pravi: "Minister pravde g. Laza Markovič mi je a svojo izjavo v skupščini zagrožil, da me bo napadel in z menoj telesno obračunal. Tak napad je še potrkusil narodni poslanec g. Vojislav Janjič. Ker smo v naši državi že prišli tako daleč, da čuvaj javnega reda, minister pravde, grozi s posilnim napadom, si dovoljujem zaprositi za dovoljenje nošenja orožja in sicer še danes. Če se mi ne da pravice nositi orožja takoj, sem pripravljen nositi samokres še poprej, kakor se mi izda tozadnje dovoljenje. Izjavljam, ker me do danes še ni nihče napadel, da bom po javni grožnji ministra v slučaju morebitnega napada, brez vsakega nadaljnega obnavljanja ubil ministra pravde g. Markoviča. Šef policije ni prošnje vzel v protokol, niti je ni ugodil.

"Enakost" sežna v Mariboru zopet izhajati kot tednik. Dne 3. avgusta je izšla prva. S tem dobi mariborska socialistična organizacija zopet svoje delavsko glasilo poleg "Volkastimma", ki je že jako razširjena.

Umri je v Ljubljani dr. Fr. Starč, ki je bil mnogo let blaginjak ljubljanskega gledališča. Bolan je bil okolo sedem let.

Wranglovi se priprajo. Svet antante je sklenil, da razdeli okolo 15,000 Wranglovcv, ki se nahajajo v Carigradu na Jugoslavijo, Bolgarijo in Rumunijo. Gospodje v Parizu in Londonu ja ko lepo komandirajo. V te male države pošiljajo tuje, kjer je še za domačine malo kruha; v svoje države jih pa ne marajo, čeprav so velike in bogate. Na račun ubožnih dežel igrati kavalirja, to znajo gentlemani Francozi in Angličani.

Prepoved alkohola ob nedeljah. Obšinski predstojniki Stajarske so sklenili, da naj se prepove točenje alkohola od sobote ob dveh pa v ponedeljek do česte ure zjutraj.

Politične železnice. Problemi železnice, kjer jih ni, so vsekakor hvala stvar za narodno gospodarstvo. Država je najela 500 milijonov notranjega posojila za zgradbo železnice, pa ga je porabila v druge namene (najbrže tudi za mobilizacijo proti Madžarski). Denarja za železnice je ostalo jako malo ali nič. Sedaj najemajo veliko ameriško posojilo od 100 milijonov dolarjev zopet glavno za zgradbo železnice. Od prvega posojila je bilo dovoljenih za železnice Ormož-Murska Sobota 10 milijonov, kar ne zadostuje za trasiranje. Minister Pušelj je zahteval tudi železnice za Slovenijo in sicer svezli St. Janš-Sevnica ter Kočevje-Vrbovsko. In ko so mu obljubili par drobnih milijonov, kar niti za temeljit ogled ne zadostuje, je kapitalist, umaknil svoje demisijo in postal zopet svest vladni vedini. Kdaj pa bo dobil železnice, ej, to je v božjih rokah, postavil se je le po robu vsaj navidez. Glavna proga, ki je misljo graditi do Jadranskega morja v Srbiji, je, da si potrebna, silno neugodno za mišljena. Proga bo širokotirna, vse posttraneke proge so pa ozkotirne. Vrhutega gre ta železnica po neobljudenih krajih, po kraškem terenu. Nam se zdi, da bi bilo bolj umestno, če bi se pri gradbi železnice osirali v prvi vrsti na gospodarske potrebe, ki so že dane.

Kdaj bodo obšinske volitve v Ljubljani? Davno je že minilo mesec dni. Ljubljanske obšinske volitve pa še vedno niso razpisane. Na magistratu vlada vladni komisar brez sovesta, kar v najmanjši obšini ni običaj. Najprej je bil obšinski svet brez zakonitega vzroka razpuščen, sedaj vlada komisar obšino in vlada celo prezira zakoniti rok, v katerem mora

Pismo iz Moskve.

Piše Anise, korespondentka F. P.

Moskva, Sovjetska Rusija, 25. jul. — "Ne verjamem; če je deset izarjenih mehanikov brez dela v Moskvi", je rekel Melničanski, predsednik Moskovske zveze strokovnih uni.

Melničanski je bil šest let v Ameriki, kjer je bil znan med svojimi tovariši in predelave pri delu pod enostavnim imenom George Melcher. Bil je član "Bratovščine kovinarjev" in dobro pozna delavsko organizacijo v Ameriki in Rusiji. Zdaj je nastanjen v krasnem poslopju, ki je bilo nekoč plemiški klub, a zdaj je glavni stan delavskih uni v Moskvi in okolice.

"Kaj je razlika med delavsko organizacijo tukaj in v Združenih državah?" sem ga vprašala.

"V Rusiji smo predvsem organizirani industrijno", je dejal Melničanski. "Pozabljam se, koliko krajevskih uni smo imeli v New Yorku, toda bilo jih je na tisoče. V Moskvi jih je ravno 21, štejejo pa 800,000 članov; potem pridejo unije kovinarjev, klerikov, učiteljev in umetnikov ter železničarjev. Kovinarji so najmočnejši za tektičel, vse druge unije štejejo nekaj šes 60,000 članov. Te številke so iz statističnega seznama od 1. maja 1922, ko je bil uveden prostovoljski sistem uni.

Ob času prve revolucije je bilo v Moskvi 300 do 400 strokovno organiziranih delavcev. Vse unije so bile protipostavne, torej tajne. Ko je pa revolucija prinesla svobodo organiziranja, so unije rastle tako hitro, da jih ni bilo mogoče nadzorovati. Začetek so bili tovarniški odbori, ki so jih volili člani v tovarni; pozneje so ti odbori postali linamo organizacije. V septembru prvega leta revolucije je še bilo pol milijona delavcev v unijah, ki so se pridružile generalni stavki proti Kerenski. V naslednjem januarju, ko se je vršil prvi kongres strokovnih uni, je članstvo naraslo na milijon.

Sprva je bilo precej gibanje v unijah. V Moskvi so bile vsak dan seje in javni shodi. Gibanje je ponehalo, ko je prišla civilna vojna. Najaktivnejši člani in organizatorji so odšli na fronte. Nato so unije živele avtomatično. Moške, ki so prišli v delavnice, so se vpisali kot člani uni. Prisilnih naredb ni bilo nikdar, toda vsak delavec je bil avtomatično član svoje industrijske unije.

Zdaj, ko je sovjetska vlada uvedla novo gospodarsko politiko in priključila privatne delodajalce nazaj v življenje, so naše unije zopet stopile v prejšnjo aktivnost. Razredni boj je zopet tu; boj ni tako oster kakor v kapitalističnih državah, ali delavci morajo biti na straži in takoj v slučaju potlačiti vsako izkoriščanje. Odprli smo propagando v tovarnah in obvestili delavce, da kdor hoče biti član unije, se mora ponovno vpisati.

Mnogo stvari, za katere smo bojevali v Ameriki, imamo tu zanjamo po zakonu: osemurni delavnik, varnostna naprava, plača za čeruno delo in druge reči. Imamo tudi zakon za minimalno mezdo, ki je pa majhna. Vse unije-ke pogodbe prikenjajo v višjo mezdo. Stavk v Rusiji nimamo. Večina sporov se poravnava mirno ali s razsodiščem. Če pa moramo zastražiti, well — v Ameriki se vlada navadno pridruži delodajalcu in policiji preganja pikete. Tega ni v Rusiji. Kdor tukaj križi zakon osemurnega delavnika, mora v ječo. Zadržna stavka, katere se spominjam, je bila v kovinarski delavnici in ko smo zmagali, nam je bil moral plačati tudi za tiste dni, na katere smo stavkali.

V naši delovni posredovalnici je registriranih 37,000 brezposelnih, med katerimi je 24,000 žensk in 3000 mladoletnih. Vsi ti so neizkušeni, izkušeni delavci imamo vedno premalo. Kakor hitro pridejo v Moskvo, takoj dobe delo. Kakor hitro se pojavi brezposelnost, dobimo takoj brezposelnostno podporo v živilih, stanovanju in obleki od vlade. Dostl ni, toda nihče ne strada. Imeli smo sitnosti s sinovi špekulantov, ki so se registrirali kot "brespeselnidelavci" z namenom, da dobe prosto hrano in stanovanje. Še ssem smo jih istrežili. Kdor je fizično sposoben za delo, a neče delati, ne dobi nobene podpore v Rusiji. Kdor ne dela, naj tudi ne je.

razpisati nove volitve. Zadnji čas je menda, da začne vsaj vlada spoštovati veljavne zakone.

DELAVSKEGA SVETA.

(Federated Press).

Stavkarji pred sodiščem. Deset delavskih železniških delavcev, ki so bili zadnji teden aretirani na podoben, da so prekršili "industrial peace" zveznega sodnika Wolvertona v Portlandu, Oregon. Zda se vrši sodnijska razprava.

Unija farmarjev v Oklahomi, ki ima te dni svojo konvencijo v Oklahoma Cityju, dobro napreduje. Unija izkazuje 505 krajevnih podružnic in 35.000 članov. Podružnice je zamorskih. Delegati so sprejeli resolucijo, ki naglašuje stoddotne simpatije s stavku delničarji in rudarji. Navdušen aplavz je pozdravil besede nekoga farmarja, ki je v svojem govoru priporočal, da morajo farmarji zahtevati unijski znak na mleki, obutali in orodju, katerega kupujejo.

Politični naval na distriktno konvencijo "Workers Party" v Kaliforniji, Wash., je bil izvršen pred nekaj dnevi po šerifu in zveznih detektivih. Aretiran ni bil nihče. Konvencija se je vrnila na farmi v bližini od Kalame.

Prva večja stavka na Kitajskem je končala z zmago delavcev. Iz Pekinga poročajo, da so zastavljali železničarji na progi Peking-Hankov. Stavkarji so zahtevali deset centov tedenskega priboljška in so ga dobili.

600 rudarjev je znova zastavljalo zadnjo soboto v premogovniški O'Gara Mine No. 3 pri Harrisburgu, Ill. Rudarji niso zadovoljni z nočnimi delovodji. Stavka je krajevnega značaja in bo kmalu poravnana.

Delavski položaj v treh državah. Po uradnih poročilih delavskih departementa se je delavski položaj precej izboljšal meseca julija v Illinoisu, Indijani in Wisconsinu. Najboljši položaj je v industrijskih mestih Chicago, Rockford in Joliet, kar se tiče Illinoisa. Poročilo se glasi, da so zahteve po navadnih tovarniških delavcih nadkrilile stvarilo brezposelnosti in te vrste. Na farmah je dobilo 254 delavcev delo. — V Indijani je vedno več povpraševanja po navadnih tovarniških in farmarjskih delavcih in delavkah. — V Wisconsinu je največ dela na farmah in v gozdovih ter v kmetolomih. V tovarnah so slabo delali pomanjkanja kuriva.

Razne vesti.

HUD BOJ Z URBENIMI KAZNENCOL

En kaznenc ubit, trije prijeti.

Rapid City, S. D. — Štirje kazneni so uskočili iz ječe v Sioux Fallsu in bežali v avtomobilu proti Črnim gricem, kjer so upali najti akriktivne pred oblastnimi organi. Sledil jim je šerif s deputiji. Na poti so bili večkrat izmenjani strelji med kaznenci in deputiji. Kazneni bi utekali, da ni bil kaznence Henry Coffee smrtno zadet, ki je vozil avtomobil.

Avtomobil je zavil v jarek, ostali trije kazneni so pa bežali v turšino polje. Tukaj je prišla kopet bitka, kajti za njimi so bili deputiji, ki pa ni trajala dolgo časa. Deputiji so kmalu prislili kaznence, da so zapustili turško polje, ker je bil kaznence Joe Foreman težko ranjen. Dva kaznence sta ostala nepokodovana. Pri lovu na kaznence so se poslužili tudi letala, ki je krojilo v zraku nad njimi in dajalo znamenja deputijem, po kateri cesti beže kazneni.

Smrtno ranjen je bil tudi en deputij, dva sta pa prejela lahko strelne rane.

SO STAVKOKAZI NEVARNI HUDELOCI?

Ardmore, Okla. — Ko je ljudstvo videlo, da je osem od pete do glave oboroženih pobojnikov spremljalo prek ceste tri železniške stavkokaze, je vprašalo z razenjenjem, ako so stavkokazi nevarni hudodelci, da potrebujejo tako spremstvo.

Francoska drednarka se je razbila na kletah.

L'Orient, Francija, 28. avg. — Francoska bojna ladja prve vrste "France", ki je bila ponos francoske bojne mornarice, je bila razdejana v soboto, ko je trčila ob skalah obrežja v zalivu Quiberon. Drednarka se je potopila v 75 črtljav globoki vodi. Na ladji je bilo 900 pomorščakov, toda razen treh so se vsi rešili.

NAGRADE ZA VOJAKE NE BO.

Predsednik najbrž vetira predlogo.

Washington, D. C. — Profitarji, Wall Street in vse, kar je z njim v zvezi, se trudi, da vojaki ne dobe nagrade. Tako sodi mnogo vojakov, ki so se bojevali v Franciji, medtem ko so profitarji doma nagradili nove milijone k nakopičenim milijonom. V javnost so prili namreč glasovi, da predsednik vetira nagradno predlogo, ako je tudi kongres sprejme z dvotretjinsko večino. Kajti privatni veleblizniški interesi upajo, da nekaj senatorjev omahne, ako predsednik vetira predlogo, tako da po vetaciji ne dobi več dvotretjinske večine.

Senator Reed iz Pennsylvanije, ki je bil imenovan pred nekaj tedni senatorjem mesto pokojnega senatorja Crowa, je govoril proti predlogi. V teku svojega govora je izstrlil tudi strupeno pisco na delavce. Dejal je, ko so vojaki služili svoji domovini za nizko mezdo, so železničarji, munijci delavci in ladjedelniški delavci prejeli povišano mezdo skoraj vselej, kadar so zanje vprašali. Niti z eno besedo so senator Reed ni dotaknil profitarjev, ki so v vojnem času dražili življenske potrebe, da je bilo strah in groza, poleg so pa nakopičevali svoje premoženje.

Zdi se, da se senator Reed, ki je služil v Franciji kot major niti ne zaveda, da armada na fronti nima nobene moči, ako delavci za fronto ne store svoje dolžnosti, je menil neki delavski vodja. Ako ni pridnih delavcev za fronto, najboljša armada ne more izvojevati zmage, prav lahko jo pa izvojuje brez profitarjev.

LOV NA ŽOANJKUHE IN PRODAJALCE OPOJNIN FIJAČ.

New York, N. Y. — John D. Appleby, načelnik prohibicijonističnih agentov, bi bil mogoče prav zadovoljen s svojo službo, ako bi se tihotapei ne posluževali letal za vtihotapljenje žganja iz Kanade v Združene države. Po njegovem mnenju je treba organizirati celo brodevo prohibicijonističnih letal, da vlove tihotape, ki se poslužujejo letal za prevažanje žganja iz Kanade v Združene države.

V prohibicijonističnem glavnem stanu govore, da je enajst letal stalno zaposlenih pri vtihotapljenju žganja. Ta letala vozijo regularno med Long Islandom in Kanado. Letalec potrebuje štiri do pet ur za svojo pot. Štirideset zasbojev dobrega kanadskega rženega žganja stane v Kanadi \$1.200. V Združenih državah se to žganje prodaja za štiri tisoč dolarjev. Letalec prejme od vsake vožnje pet sto dolarjev.

Poleg so štiri letala v službi okoli New Yorka, ki imajo nalogo, da tihotape obvestijo o gibanju prohibicijonističnih agentov.

Kadar ima priti letalo, ga že čakata motorni voz, na katerega hitro prelože žganje in ga odpeljejo v skrivnost.

Kadark ima priti letalo, ga že čakata motorni voz, na katerega hitro prelože žganje in ga odpeljejo v skrivnost.

Kadark ima priti letalo, ga že čakata motorni voz, na katerega hitro prelože žganje in ga odpeljejo v skrivnost.

TRAGEDIJA NA OKONTI.

Chicago, Ill. — James Vallo, Italijan, je obljubil svoji netekinjki Antoniji Vallo, da ustrelijo jo in njenega soproga, ako se omoči. Grožnja je izgovoril še pred enim letom. Netekinja se ni oziirala na strieove besede, ampak je poročila Louis Sarellija.

Bila je oheest, godba je igrala in pari so se sukali, ko je vstopil James Vallo. Šel je k ženini in ga vprašal, kako se počuti v zakonskem življenju. Preden je ženini odgovoril, je Vallo potegnil samokres in nanj oddal strel. Krogla je Sarellija zadela pod srcem in sprudil se je na tla. Na to je Vallo nameril samokres na nevno. "Spomni se, kaj sem ti rekel", je dejal stria, "ko je najo nameril samokres. V tem trenutku je skočil vmes Ritrovoti, a samokres je počil in krogla je zadela Vallo v glavo. Zda so oživeli gostje, a Vallo je utekel na ulico. Nekaj minut kasneje so ga prijeli in odvedli na policijsko postajo. Zagovarjal se je, da se ženini ni ravnal po nekaterih starih običajih pri poroki in da je zaradi tega zaslužil kazen.

SPOR NA KANADSKI ŽELEZNICI IZVARNAN.

Ottawa, Can. — Spor med ravnateljstvom kanadske pacifične železnice in brzojavni službovci je izravnal. Sre se je delavci red in zadeva je zdaj izravnana.

STAVKARJI NISO ZAPALILI ŽELEZNIŠKEGA MOSTA.

Oklahoma City, Okla. — Alva McDonald, zvezni maršal, izjavlja, da niso stavkarji odgovorni, da je bil podtaknjen ogenj na mostu rockilandske železnice tri milje južno od El Rena.

"Stavkarji v El Renu se obnašajo zelo mirno," je rekel zvezni maršal. "In jaz nikakor ne verjamem, da so oni storili kaj takega."

Most je bil z oljem polit malo prej, predno so dospeli vlaki od juga in severja. McDonald je menil, da stavkarji ničesar ne pridobijo, ako zgori most in zato delj je neverjetno, da so ga zapalili stavkarji.

NA ZBOROVANJU SO ARETIRALI ENAJST TUJECMEV.

Chicago, Ill. — Detektivki so vdrli na zborovanje Delavske strokovne izobraževalne lige, ko je ravno govoril W. Z. Foster, in so aretirali devet tujecmev. Dnevnik poročajo, da teh devet tujecmev izroče izseljeniškim oblastim za deportacijo, ne poveje pa, česa so obtoženi. Fosterja so pustili v miru in ga niso aretirali.

PO STAVKOKAZI SE HODIJO V MEXIKO.

Mehiko, Meh. — Clemente N. Idrar, član stavkovnega komiteja v El Pasu, Tex., se pritožuje, da hodijo nabirat stavkokaze v Mehiko, kljub temu, da so mehiki konsuli podali avarilo.

Organizacija strokovne organiziranih delavcev je objavila avarilo, da je vest lažljiva, ki je izšla dne 24. avgusta v mehikem kapitalističnem časopisu, in po kateri je stavka železniških delavcev v Združenih državah končana.

Novi uspehi s smučnicami.

Fulda, Nemčija, 28. avg. — Anton H. G. Fokker, holandski letalski iznajditelj, je večerj dosegel nov rekord v brezmotorji avijetiki, ko je bil v zraku trinaest minut s parafirjem. Fokker je imel dvokrilno smučnico, kateri je sam konstruiral in je poljubno proisvajal rama vrtoglavosti kakor s motornim letalom.

Turin, Italija, 28. avg. — Poročnik Brakpapa je večerj dosegel rekord v brzini zračnega poleta. Letel je približno 337 kilometrov (210 milj) na uro. Prejšnji rekord je imel francoski letalec Sadi Lecoq, ki je dosegel 205 milj.

Novi napadi irskih republikanov.

Dublin, 28. avg. — Ob času, ko je bil Mick Collins pokopan v Dublinu s velikimi ceremonijami, so republikani izvršili več napadov v raznih krajih Irske v znamenje, da se še niso podali in da revolucija še vedno živi. Republikani so izvršili močan napad na Bantona blizu Corka. O De Valera krojilo fantastične vesti, da leži nekje ranjen, druge pa, da se nepremahoma seli iz kraja v kraj v strahu, da bo ujet.

Collins je bil pokopan danes pridpoldne. Na tisoče ljudstva ga je sprejelo na pokopališče. V sprejedu je bilo na stotine duhovnov in frančiškanov in 34 divizij vojakstva. Zda pošiva zraven O'Connella, Parnella, Currana in Griffitha.

Congrave, provizorični predsednik irske vlade, je večerj sporočil angleški vladi, da je program irske vlade nespremenjen in da se bo nadaljeval boj za uveljavljanje mirovne pogodbe z Anglijo.

Boji med štrajkarji in vojski v Havru.

Havre, Francija, 28. avg. — Krvavi boji, ki so izbruhnili tu v soboto ponoči med stavkujočimi delavci in štrajkarji ter vojski, so se ponovili večerj zjutraj. Več oseb je bilo ranjenih na obeh straneh. Delavci so izkopali strelske järke v ulici Cours de la Republique. Danes so bile vojaške foto-pojasane s konjenico in pehoto. General Dechene poveljuje vojskstvu. Okrog 18.000 delavcev je na štrajku.

Grki odbili turške napade.

Smirna, 28. avg. — Grško uradno poročilo se glasi, da so grške čete odbile masni napad turških nacionalistov pri Karahisarju, kjer so Turki hoteli prodreti skozi grško črto.

Na Angliškem zopet lanjejo fotografiji. V modo je prišlo fotografiranje spoštih žensk s razkuštranimi lasmi in zaprtimi očmi, da izgleda bolj umetniško.

ŽELEZNIŠKO DELAVSTVO SE NE DA OSTRASITI.

(Nadaljevanje s prve strani.)

za varstvo tujecmev, kadar te tujecmeve nastavi v delavnicah namenom, v katerih so zastavljali delavci, da se lahko poslužijo zvezne avtoritete za zlomljenje stavke. Vprašal je: "Ako je Mehika res tako važna za nas, ker so bili njeni državljani ubiti v Herriunu, zakaj ne priznamo Mehike? Mi ne vprašamo, da naj Mehika prizna nas. To je samo sredstvo za zlomljenje stavke pod narodno sankcijo."

Arthur J. Lovell, podpredsednik Bratovštine železniških strojevodij, je briljantno argumentiral proti Kellogovi predlogi. Spominjal je senatorje na dejstvo, da je vasko leto v Združenih državah ubitih do deset tisoč tujecmev. In kadar bo zvezna oblast odgovorna v smislu te predloge za tujecmeve, bodo tujecmevske vlade kmalu predložile tako visoke zahteve, da bodo kmalu plačale vse vojne dolgeve.

Znamenja se množe, da bo prihodnja poteza izvršena v senatu, kajti nezadovoljnost je splošna, ker administracija ni mogla učinkovati, da so tovarna služba na železnikah redno vrši.

Droblj.

Od blizu in od daleč.

Španska vlada je odredila, da se preneha odposiljanje vojakov iz Maroka v Španijo, in generalu Purgetu, ki mu je dala vlada polno zaupnico, je naročeno, da ostane z ostalimi četami v Maroku.

V New Yorku so kaznovali 13 deklet in tri moške, ker so šli v kopalnih oblekah na ceste ali pa je bila njih obleka preproznarna.

700 funtov tehtajočega kita so ujeli v Bradley Beachu. Šele po dolgem boju se je posrečilo ribičem usmrtiti in dobiti iz raztrganega mreže.

"Mala entanta bo igrala veliko vlogo", je rekel jugoslovanski minister Nindić, odhajajoč v Prago na pogajanja. Čehoslovanska, jugoslovanska in Rumunjska se bodo šele sedaj združile v pravo ententno formo.

300 deklet je zaposlila španska vlada v poštni službi, ki naj služijo kot stavkokazinske proti stavkujočim uradnikom. Pri stavkokaznem delu jih stražijo vojski.

Knogo obtožb je bilo zadnje čase dvignjenih proti prohibicijonističnim agentom v New Yorku, ker so uporabliali svojo službo in se je mnogim dokazalo korumpirano postopanje. Več agentov je zaprtih.

Japonska svoboda tiska je fraza. Profesor Tsekunji Aoki na državni univerzi v Tokiju je kritiziral čez državno sodišče in bil za to obsojen na štiri mesece ječe. Vse pritožbe so bile zavrnjene.

21 oseb rolenih. — Pred Plum Beachem v New Yorku se je pričel potapljanje izletniški šoln, na katerem je bilo 21 oseb. V zadnjem trenutku je prispela na pomoč polcija s motornim čolnom in rešila potapljalce.

Ženske proti prohibiciji. — Pod vodstvom F. B. Walgerjeve so prišle ženske v New Yorku agitacijo za dovolitev točenja vina in piva. Ta propagandna organizacija šteje v New Yorku že več lokalov in delovanje v nji je vedno močnejše.

Vojni kruh so zopet vpeljali na Francoskem, ker je bil letošnji pridelek pšenice za dva milijona ton manjši kot lanske leto. Vzile vpeljavi vojnega kruha, bo morala Francija uvažati večjo količino žita.

Strupene zelene muhe vsemirajo prebivalce v New Rochelle, N. Y. Več oseb je bilo že pičenih, valed česar so nekateri hudo zboleli. Nekoga moča je pili strupena žuželka v glavo, kar mu je povzročilo take bolečine, da je izgubil um.

Albin Gerich, socialistični državni poslanec na Nemškem in večletni tajnik socialistične stranke je umrl v starosti 66 let.

Fašisti imajo na črni listi 72 imen hajbojlov znanih organizatorjev in voditeljev delavskih organizacij, proti katerim so se zaročili, da morajo podleži. Na listi sta tudi socialistična poslanca Treves in Turati.

Na Bavarskem pa je prišlo v modo ločevanje zakonov, ki se je od leta 1914 za trikrat pomnožilo. Vzile temu, da je ljudstvo na Bavarskem zelo katoliško se ločijo še pred mnogo leti sklenjeni zakoni. Lani je bilo 3308 ločitev.

Slovenska Narodna

Podporna Jednota

Ustanovljena 9. aprila 1904.

Inkorp. 17. junija 1907 v državi Illinois.

GLAVNI STAN: 2657-59 SO. LAWNDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

Izvrševalni odbor:

UPRAVNI ODESK:

Predsednik Vincent Calmar, podpredsednik Andrew Vidich, R. F. D. 7, Box 62, Johnstown, Pa., gl. tajnik Matthew Turk, tajnik bolniškega oddelka Blas Novak, gl. blagajnik John Vogrich, urednik glasila Jaka Zavertnik, upravitelj glasila Filip Godina.

POROTNI ODESK:

John Underwood, predsednik, 408 W. Hay St., Springfield, Ill., Martin Zelenkhar, Box 276, Harborton, Ohio, Fred A. Vider, Box 673, Elj, Minn., John Terrell, Box 161, Lawrence, Pa., John Gerich, 414 W. Hay St., Springfield, Ill.

BOLNIŠKI ODESK:

OSREDNJE OKROŽJE: Blas Novak, predsednik, 2657-59 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VZHOODNO OKROŽJE: Jacob Ambrosio, Box 286, Moon Run, Pa.

ZAPADNO OKROŽJE: John Grudeli, 14821 Pepper Ave., Cleveland, O.

Anton Sular, Box 104, Great, Kans., za jugozapad.

Max Marc, Box 196, Buhl, Minn., za severozapad.

Mike Zugel, 5453 S. Winchester St., Murray, Utah.

Nadzorni odbor:

Frank Zalta, predsednik, 3124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill., Frank Somrak, 5600 Prosser Ave., Cleveland, O., William Slitter, 2806 St. Clair St., Cleveland, Ohio.

Združiteni odbor:

Predsednik: Frank Alek, 2124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill.

John Owen, 3639 W. 26th St., Chicago, Ill.

Jos. Skuh, 1101 E. 63rd St., Cleveland, Ohio.

VERHOVNI DRAVNIK: Dr. F. J. Kern, 6202 St. Clair Av., Cleveland, O.

POZOR!—Korespondence s gl. odborniki, ki delajo v glavnem uredništvu, se vrši takole:

VSA PISMA, ki se nanašajo na poslo gl. predsednika so naslovi: Predsedništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE BOLNIŠKE PODPORE SE NASLOVE: Bolniška tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

DENARNE POSILJATVE IN STVARI, ki so tišnje gl. izvršiteljskega odbora in jednote volje so naslovi: Tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE V ZVEZI Z BLAGAJNISKIMI POSLI so pošiljajo na naslov: Blagajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vse pritožbe glede poslovanja v gl. izvršiteljskem odboru so naj pošiljajo Frank Zalta, predsednik nadzornega odbora, njegov naslov je spodaj.

Vsi priporoki na gl. porotni odesk so naj pošiljajo na naslov: John Underwood, 408 W. Hay St., Springfield, Ill.

Vsi dopisi in drugi spisi, namena, oglaš, narodnina in spisek vse kar je v zvezi s glasilom jednote, naj so pošilja na naslov: "Prosveta", 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Kratkočasnice.

Ženi sem se, ker bi rad imel družbo, in sedaj se ločim, ker bi bil rad sam.

Izven cerkve je božji namestnik pridigal svojim ovčam: "O, kako krasno bo, ko bomo oblečeni v bela oblada sedeli v svetli neboški dvorani in gledali v božje obličje — drugi pa bodo hodili zunaj pred dvorano in ne bodo smeli noter."

V sborniku je med prerekanjem vrgel poslanec L. svojemu kolegu pod nos: "Med glasovanjem za predlogo ste sedeli na stranišču!" — Kolega: "Že res, mesto zapravljanja časa sem ga koristno porabil."

Oče in sinovi. — "Tvoji sinovi so pa precej denarja zaštedili!" — "Da, in pri vsem tem, sem se samo jaz nekaj naučil."

Med plavokrvneži. — "Kako sodbo imate o značaju baronice Baroničeve?" "Jaz nimam nikake sodbe. . . bil sem z njo poročen."

Dobrodelni gospod (napram dekcu, ki se je zdelo, da nekaj liže na cesti): "Kaj ličeš, si li kaj izgubil?" — Deček (Jokaje): "Bankovec za en dolar, za kar bi bil moral nekaj kupiti za dom." Gospod (ki je medtem prinesel nekaj iz čepa): "Kmalu bo tema, na par vžigalo, hoš lažje iskal."

Nemogoče. "Četudi se vse vrvi potrgajo, se hočem obesiti", je rekel ranjenen hlapec.

Prve besede. — "Moj mali je večerj govoril: prve besede, ki jih je izrekel, so bile: 'Kako je s štrajkom?'"

Menjava podnebja. "Pomislil, slovec, večerj mi je rekel zdravnik, naj menjam podnebje s žujim. Kaj praviš, kam naj grem?" — "K drugemu zdravniku."

Fridi, Janasek, in daj novi gospodični poljubček! — "Ne, ne, mama, ko je oče skusil je poljubiti, ga je udarila po licu."

MIMI, Tons, ali mi moreš posoditi deset dolarjev; denarnice sem pustil doma." — "Zal nimam toliko denarja pri sebi, dam ti pa lahko 20 centov in polji se domov po denar."

Pri napovedovalki sreče. — "Karte kažejo, da boste do štiri desetega leta zelo trpeli valed siromaštva."

"In kaj potem?"

"Potem pa boste na to navajeni."

Tolašba. Bolnik: "Povejte mi prosim, gospod profesor, kako je z mojimi pljučami?"

Profesor na kliniki: "Malo nateste so, Toda to nič ne de. Dokler boste živeli, boste že izhajali z njimi."

Mlade. Berač je trkal pri zdravniku. Mlada gospa mu je prišla odprti in berač jo je prosil, če ima zdravnik kako obnošene hlače zanj. "Zal, to ne gre, 'mu je odvernila mlada gospa, 'jaz sem zdravnik."

Kolera. V šakalniščni zdravniški Zeliščnika je planil bankirjev sin Zlatko. "Gospod doktor, izgubljen sem!"

"Kaj Vam je vendar!"

"Naša sluškinja ima kolero in jaz sem jo še danes zjutraj poljubil."

Zdravnik Zeliščnik je vzel klobuk in šel h bankirju. "Priatelj, je dejal staremu bankirju. 'Ti moraš prepovedati sinu, da obdruje s sluškinjami. Poljubil je tvojo sluškinjo, ki je okužena od kuče."

"Večni Bog," je zavpil bankir. "Tedi sem izgubljen tudi jaz."

Zdravnik je bil brez besede.

"Tedi si tudi Ti poljubil sluškinjo? — Toda upam, da potem vsaj nisi poljubil svoje žene!"

"O pač!"

"Potem sem izgubljen tudi jaz," je dejal zdravnik in padel na stol.

V šoli. Učitelj: "Kdaj je umrl Prešeren?"

Učenec: "Saj . . . saj me ni bilo v šoli."

Učitelj: "Tepeš Povej mi ti, Kolir, kdaj je umrl Prešeren."

Kolir: "Prešeren je umrl. . . umrl. . . Saj niti vedel nisem, da je bil bolan."

NAROČNIKI POZOR!

Znamenje (Julija 31-28)

pomeni, da vam naročnina poteče na ta dan. Ponovite jo pravočasno, da vam lista ne ustavimo. Ako lista ne prejmete, je mogoče vstavljeno, ker ni bil plačan. Ako je vaš list plačan in ga ne prejmete, je mogoče ustavljeno, valed napačnega naslova, pišite nam dop

Jurkica Agićeva.

Povest.

Hrvaško spisal Ks. Šandor-Gjalski.
Prevel Fr. Orel.

(Dalje.)

Videti je bilo, da jim je v šport raba tujih izrazov, nabranih iz raznih kvartetnih pesem in posebno francoskih. Čuvali so se, da niso pričeli razgovora o vremenu; pa ko se je Lenart, ki je bil oknu najbližji, spozabil ter opomnil, da je zopet začelo deževati, presekala sta mu Garašević in Levi besedo ter sta, oziraje se od strani na Jurkico, začela razpravljati o svojih nazorih, da v družbi ni pristojno razgovarjati se o vremenu. Levi — on ni bil plačljiv — pa je rekel celo, da si bo prisotna "gospica Zagrebčanka" mislila da je oni ne morejo zabavati drugače; pa da dokaže svojo sposobnost je vprašal dostojanstveno samozvestno, sladko — uljudno: "Kako ste se gospica Jurkica, privadili kaj Pazarinca?" A ne da bi škalo odgovora, je začel takoj psovati na to "umazano gnezdo" ter je poveljeval neko bližnje mesto, kjer da je zadnjič nakupil takih konj, da bi jih celo graščak mogel zapreči ter je videl tako debelih prašičev, da takih ni v Pazarincah niti na vsakoletnem semnju. "Pazarince jih imenujejo, — a nimajo pazarija (trga za semenj) —!" — je razkladal na široko, hoteč se prikupiti, a zapel se je s svojim pripovedovanjem, nehal z glasnim krotom obrnil se od Jurkice ter naglil k Milkovičevi, držaje roki oprti ob široka bedra ter zibaje se na stolici. Povprašal jo je, kako se je večer zabavala v vinogradu gospoda Luške. Milkovičeva je takoj prišla na dolgo pripovedovati o vsaj zabavi. Pravila je med drugim o neki gospici Bibici, pa neki gospej Fricici. Sedaj šele se je Jurkica čutila v zadregi.

Kakor gnezdo razdraženih aršenov se ji je nenkrat zasedla ta družba. Vsek je hotel biti prvi, vsak imeti prvo besedo, pa so vsi skupaj pričeli kričati. V izobilju pa so padala aramotenja tako na Bibico, kakor na Fricico. Naposled je Garašević s svojim močnim glasom prekril vse, — oplo isto Lisičko. Psoval je Bibico, ker se je na zadnji promenadi sprehajala s nekim davčnim oficijalom, a na njegov pozdrav je komaj ganila s glavo, — tako, kakor kaka princeznja (pri tem je s povečeno glavo in navzdol visoko ustnice pokazal, kak je odzdrav "ala princeza"); odgovorila da ni ničesar, davi jo je on pozdravil glasno, kakor zna le on: "Klanjam se, gospica Bibica!"

Za njim se je oglašal Simon Koka ter se pritožil, da je gospica Bibica na plesu, po tomboli pevskega društva, dala prednost nekemu plašju. A pomnila bo, kdo je Simon. Na to so začeli sklepetati, kako "zasole" Bibici! Pri tem sta s ponosom in slavnostno opozarjala, kako sta lanskega leta složila pesem s sliko na gospico Jelo ter jo razširila povsod. Garašević se je izdal, da jo je spisal on, a Levi, da jo je ilustriral. Oba sta se s tem ponašala bolj, nego li katerikoli francoski pisatelj s svojim najboljšim delom.

Jurkica se je zgražala in ni mogla umeti, da bi človeški srce moglo biti tako hudobno in prosto. Spomnila se je večeršnjih Smiljančevih besed. Pa glej — sama sebi se je sedaj čudila, da se je danes šele sedaj prvič zmislila nanj.

Zabava je trajala dalje a zaroto proti Bibici ter so razpravljali čim bolj živahno. Tako Lisička kakor Milkovičeva je nista mogla trpeti. Med tem razgovorom pa ostali niso puščali polnih čaš. Vse je postajalo čim bučnejše in prosteje. Lisička in Milkovičeva sta se smejala debelim njihovim dvotipom a ko so ti mladeniči začeli peti, pridružili sta se jim tudi onidve Lisička je pevala tenkim glasom, Milkovičeva pa vedno "tremolo".

Jurkici je bilo grozno. Z elementarno silo jo je prešinila bol po domači družbi. Zadrževala se je, da ne bi zajokala na glas. Ta napol pijana drhal, ti razgovori, ki jih je morala poslušati — ah, ona ni bila vajena take "prijetne domače zabave", kakor jih je nekoč nazival Levi; vse to se ji je dozevalo poniževalno. V megli pa se ji je dozdevalo, da čuva nad njo tiha domača hiša, dobri legi očeti očeti, sveti obraz matere, vesel, angeljski obraz mlajših bratcev in sestrie — šal pa —, tako daleč — tako daleč —, a njo je morila žalost in dolg čas. V aredi tega hrupa čutila se je osamljeno — tako osamljeno, kakor bi bila sredi pušče, na katero se je spomnila iz zgodbe sv. pisma. V sobi se je krak zgostil valed tobakovnega dima od pipe in svačile, po mial razlito vino je dišalo po kislem, neočistena petrolejka se je kadila, a zunaj je neprestano udarjal dež na okna.

Jurkici je bilo čim dalje nemornejšje. Ni mogla vztrajati dalje. Če tudi ji je bilo težko, ker bo Lisička morda nevoljna, vendar rje vatala na odhod z izgovorom, da je zelo utrujena od potovanja. Lisička jo je jemo premerila od nog do glave.

— Ali jaz nisem še pripravila vsega! — ji je rekla naposled.

— Treba vendar, da znate, da ni še v sobi postelje. Prosim vas torej, potpite.

— Gospici ni menda prijetna naša družba — e —, tukaj ni možno, da bo kakor kaka zagrebčka — a morda tudi srce — se je vmešal Levi.

Jurkica je naredila, kakor da ga ni umela. Ni rekla ničesar, pa zopet sedla. A bila je resnično utrujena. Ni bila vajena na laš pod nikakim izgovorom. Lisička je obsedela še nadalje, ne brigaje se za Jurkico, ter je začela s silno visokim glasom peti staro nemško pesem: "Ich weiss nicht, was soll es bedeuten . . ."

Poteklo je še precej časa, dokler se je družba razšla. Milkovičeva in Lisička sta spremili "mlado gospodo" do dvorišnih vrat in zopet je trajalo precej časa, da sta se povrnila v sobo k Jurkici, ki bi se bila skoraj zgrudila od žalosti in zasplosti.

Sedaj je še trebalo prenesti posteljo s podstreška v sobo. Lisička je nagovorila soprogo, naj faverita to delo on in dekla. A Lisič je zamrmral nekaj, kakor da se čudi, da šele sedaj, okolu polnoč skrije za posteljo.

— Pa okolu — polnoč, — briga tebe to? Vse dan boji je pohajkoval po vinogradu, a sedaj kaj

kvasi doma venomer. Glej ga — junaka — neumnega! Stopi, kakor sem velela.

A Lisič se je razgrel, osokolil se je in jo grobo zavrnil. Torej šele je vplamtela Lisička. Grodo jo je bilo poslušati. Lisič je podlegel ter se odpravil v podstrešje. Ta zakonski prizor je bil Jurkici grozen. Nenavajeno temu v domači hiši, imenadeno, da učiteljica more nastopati tako snurovo, — obžalovalo je dekle, da se je naselilo v to hišo.

Naposled je vendar le dospela postelja v sobo. Debel prah je pokrival deske. Jurkico je bolelo odeti to umazanost s svojim lepim perilom. Ko je legla ter skušala zaspiti, glej ti Milkovičeva, ki ji je priselila k vzglavju. Začela je opravljati Lisičko, da je umazana, nemarna in brez nikakega reda.

Takoj je izpovedala, da Lisička in njegove soproge ni združila ljubezen, da živita v prepiru, da Lisička ne misli na drugo, nego na zabave s mladiimi moškimi, da je zelo koketna, a kaj še več, celo njo — Milkovičeva — se poganja za prednost pri mladeničih. Ob tem pripovedovanju je suho deklece vplamtelo. Vatala je, dvakrat trikrat razburjeno premerila sobo ter se vstavila pred toaletnim zrcalom.

— Jurkica, si-li ti kedaj že ljubila? — vprašala je, razpletaje redke in kratke plave lase. Jurkica ni odgovorila. Stram jo je bilo. Milkovičeva pa ni škala odgovora, ampak takoj pristavila, da ona ni ljubila nikoli nikogar, pa tudi v bodoče ne bo.

— Neumno se mi dozdeva, da človek ljubi. — A vendar ti ni prav, da Lisička tekmuje s teboj, jo je zavrnila Jurkica, na pol v šali, a tudi zato, ker jo je jesila Milkovičina opaska.

— Oho, — ona naj tekmuje s menoj! Dekle sem jaz, pa še povsem mlada! Naj ti le povem, kako nore moški za menoj. Ne jedenkrat, desetkrat že bi se bila mogla omožiti. A nisem hotela, ker jaz slušim iz prepričanja. Da ti pa razložim! A obljubiti mi moreš, da boš čuvala tajnost o tem. Neki bogati trgovec — s najmanj osemdesetimi tisoči — obseval je lani s menoj v Gleichenbergu, pa neki profesor iz Graeca, latotam, skoraj je ponoril za menoj. Slavi me je kakor poosobljeno lepoticco, imenoval me je Silfido ter obljubil mi je, da me proslavi v pesmi, — nekak, epos ali ditiramb, ali — kaj znam jaz, kako pesmi! Pa drugi še!

Poglej le! — ta tanki moj pas, — ali ne zavrti moškimi glave! Pa kako ne bi! Kaj se ti dozdeva, koliko centimetrov imam okolo pasu. Šivlja se uprav divi tej tenkosti.

Jurkica se je morala smejeti sama za se. "S tem tulkico hvaljenim tvojim tankim pasem pri spodobiti bi te moj oče — o!" — je govorila sebi ter dobila o Milkovičevi vtis, da je na pol bleda. A ko je aleksa jopice in stala pred zrcalom v globoko izrezani arajel ter kazala gole kosti izsušenega vrata, upadla prsa in tanke — tanke lakti, — tedaj jo je Jurkica pomislila.

— Da, — nadaljevala je ona, — tukaj na deželi amatrado, da je dekle lepo, ako je rožnatega obraza, široka in obilna, kakor shranjena za Božič, a ljudem dobrega ukusa je taka lepota navadna, kmetaka.

— No — nasprotno, meni bi bilo še všeč, da bi bila nekoliko krepkejša, — je rekla Jurkica.

— Ne bodi neumna vendar! Srčno se imenuj — meni ugajaš, ker si ravno taka kakor jaz. Seveda, — v pasu ne. To mi moraš pripomniti sama.

Kolikor dobrodušna je bila Jurkica, vendar tega ni mogla pripomniti; ni pritrčila torej Milkovičevi, a tudi rekla ni ničesar. Med tem je poslednja končala a svojo počno toaletto. Kratke lase nad čelom in na vratu je ovila v papilote, pokrila si glavo s koketno kapico, namazala si lica s crema-celestom, a roki s glicerino. Taka je pristopila k Jurkici na posteljo.

— Je-li, da tudi tebi se noče še spati. Dovolj — obiščem te za kratek čas. Bova se še razgovarjali.

— Ne znam, da-li te bom mogla zabavati, der sem zelo zaspala.

— Ah, — pojdi, pojdi! — je legla k Jurkici ter vnovič jela pripovedovati, kakošen je Garašević, kakošen Levi, kakošen Lenart in kako so vsi — vai — zaljubljeni vanjo. In Bog zna, kako dolgo bi bila klepetala, da se je ni polotil težek, suh kašelj. Jurkici se je smilila, a tudi zaskrbelo jo je; zato je pbežala tudi ona iz postelje, poklekala bombone, ki jih je prinesla seboj ter jih ponudila Milkovičevi, da si omoči suho grlo.

Še le proti jutru je Jurkica mogla zaspiti.

XIII.

Sanjala je, da se nahaja sredi neke dolge livade. Po nebu so plavali črni oblaki. Ona je šla po neki oaki poti, a vsakotoliko se je pogrezala v blato. Naenkrat se je prikazala na livadi velika čreda goved, konj in olov. Silno se je prestrašila. Hotela se je skriti kam. A zastoj se je osirala po kaki hili, drevesu ali čim drugim. A ta velika čreda se je čim bolj približevala. Naenkrat pa se je znašla mesto na livadi — v gostem grmovju, a v sami srajel. Stram jo je bilo, da stoji tukaj, tako na pol gola, pa da si zakrije život, segnila je po travi, ali v roki so jej ostale same koprije, ki so jo spekle, da je zaječala bolečine. — V tem trenutku je opazila v klopet zrite kače, — a te kače so bile znanih obrazov. Da-li je bila otrpnela, spoznala je vendar v najbližji Lisičko, za njo Levia in Garaševa. Oh, — strašno jej je bilo, a ni ganiti se ni mogla. — V takem smrtnem strahu se je prebujila.

Četudi zbujena, drhtela je je še nekoliko trenotkov vsaka liliča. Najprej si je skušala razločiti te sanje. A — potolačila se je hitro, čer sanje lažejo, kedo bi mislil na take bedastode, — ali pri sre je vendar bilo nekaj teano. Tukaj pa se je spomnila, da je danes prvi šolski dan. Ta misel jej je takoj razprčila vse utis prebitnega sna. Bila je vsa vznemirjena. Najprej je molila k Bogu, naj jo on spremilja v nje novem poklicu. A tudi to je ni pomirilo. Vzela je v roke pisane opasko, še a učiteljica, o didaktiki in učiteljskih nastopih. Zatem je začela v duhu sestavljati cele izreke, a katerimi nagovori šolske deca in prične pouk.

(Dalje prihodnjik.)

Frank Heller:

Blagajna velikega vojvode.

Roman.

Iz žvedščine preložil F. J. — o.

(Dalje.)

"To vidite noce! Sišal sem, da vaša jahta leži na vzhodnem pomolu."

"Tudi to je res. Kdo vas je pa pravzaprav poslal k meni?"

"Hotel sem oditi na Minorko z ladjami ališirske pstoplovne družbe, toda rekli so mi, da njih ladje ne potujejo več na Minorko."

"To sem si takoj mislil — in potem so vas poslali k meni!"

"Da, tako je bilo! Oglasil sem se sicer še pri nekaterih drugih . . ."

"Toda nikdo ni hotel zagriziti v to jabolko, vem, vem. Ali najdete sami moje jahto, ali naj pridem jaz po vas?"

"Jo že najdem na pomolu. Okoli desete ure! Zvečer pridem. Tu imate predum za teden dni, tudi za hrano zahtevajte, kolikor mislite. Še eno vprašanje: kako se imenuje vaša jahta?"

"Štorkija."

"Dobro, nič ne de, saj ne bo z nami nobene dame na krovu! Lahko noč, kapitan Dupont, in pazite, kot sem rekel ob desetih!"

"Rekli so mi, da to pri Vas ni potrebno!"

"To mi ugaja, gospod, jako mi ugaja. Govorili so vam resnico! Bodite popolnoma mirni, ob pol enajstih odidem. Oprostite, da vas vprašam za vaše ime, veste, to je vsaših potrebno."

"Profesor Pelotard, stanujem v hotelu Angleterre. Lahko noč, kapitan."

Kapitanov gost se je poslovil obojvidno zadovoljen z vspehom svojega obiska. Kapitan ga je spremlil do vrat, komaj jih je pa zaprl, zaslišal je ponovno trkanje. Odpri je, ker je mislil, da je njegov gost nekaj pozabil. Začudil se je pa, ko je videl mesto njegova dva nova in ravno tako nemarna gospoda. Eden njh je bil majhen sivolar mož s stislmi naočniki.

Njegov spremljevalec, ki je bil star kakih 35 let, nosil je navzgor zavahane črne brke, imel temne oči, ali izraz njegovega obraza je bil ravnodušen in dobrodušen obenem. Ko je stopil korak naprej, da pozdravi kapitana, je ta opazil, da šepa.

"Ali imam čast govoriti s kapitanom Dupontom?"

Kapitan je bil nekoliko presenečen valed teh dveh nepričakovanih obiskov, šel je v sprejemnico in rekel:

"Oprostite gospoda, toda moj čas je jako kratko odmerjen, ker moram oditi takoj v pristanišče. Največ pet minut."

"Mislim da končamo stvar še poprej. Vi dajete v najem svojo jahto?" je rekel mlajši in večji gospod.

"Navadno."

"Tako so nam vsaj rekli! Ali je porabna tudi za daljše vožnje?"

"Da gospoda, toda . . ."

"Vi vozite vedno sami? Rekli so nam, da ste izborni krmar. Koliko zahtevate kot najemnino?"

"Navadno 300 frankov na teden brez hrane in olja. Toda gospoda . . ."

"Ali poznate balearske otoke?" Kapitan se je glasno zasmejal: "Seveda, draga gospoda, da jih poznam. Tudi Minorko poznam, saj hočeta tudi vidva na Minorko, kajne?"

Tujca sta se spogledala in nista mogla prikrivati svoje zadrege. Večji gospod, ki je tudi dosedaj govoril, je namršil čelo in rekel:

"Ako je to šala, gospod kapitan, potem je slaba šala. Zakaj mislite, da hočeva na Minorko?"

Kapitan se je nehal smejeti, ko je videl zadrego svojih gostov.

"Stvar je popolnoma enostavna. Pred par trenotki me je obiskal gospod in mi stavil popolnoma ista vprašanja kot vi in potem je najel moje jahto, da ga peljem na Minorko."

"Najel jahto? Torej je vaša jahta oddana?"

"Seveda, pred kakimi deseti mi minutami sem jo oddal."

"Torej morate odpovedati."

"Nikdar."

"Jaz vam plačam 400 frankov na teden. Vi ste zahtevali samo 300."

"Oddal sem jo za 550."

"Jaz plačam 600."

Kapitan je zardel in rekel:

"Vidim, draga gospoda, da nista dobila o meni tako dobrih informacij ko gospod, ki je ravno-

kar najel moje jahto. Jaz ne pozrem nikdar svoje besede."

Oba tujca sta ga nekaj časa opazovala in videla, da govori resnico. Zopet sta se spogledala, in orjak je nadaljeval:

"Toda midva morava na Minorko. Čujite gospod kapitan, morava!"

"Pa dobro, najdita si drugo jahto."

"V celem Marsellu ni ladje, ki bi šla na Minorko; toda midva morava tja, morava!"

Kapitan je skomignil z rameni:

"Ako je stvar tako, potem je mogoče samo en izhod."

"In ta je?"

"Poiščite gospoda, ki je najel moje jahto in govorite z njim. Jahta sicer ni posebno velika, toda za štiri osebe je še vedno dovolj prostora."

"Sam sv. Urban vas je razvelil, gospod kapitan. To je krasna misel. In kdo je gospod, ki je najel vašo jahto?"

"Profesor Pelotard, stanuje v hotelu Angleterre. Toda sedaj gospoda, prosim, da oprostite, preveč časa sem že zamudil, takoj moram oditi. Mi potujemo namreč še noce!"

"Že noce? To je naravnost imenitno. Zdi se mi, da se gospodu profesorju mudi ravno tako kot nama. Kdaj potujete?"

"Ob pol enajstih! Gospoda, jaz se pripravim. Govorita s gospodom profesorjem in mi potem javita takoj radi hrane. Moja jahta je na doljnem pomolu."

Kapitan si je nataknil na glavo svojo kapo in spremil svoja gosta skozi vrta na ulico. Zunaj se je začelo mrastiti in plinaste svetilke so že gorele. Nebo je bilo oblačno, pripravljalo se je k dežju. Kapitan je molče pokazal na nebo, kot da hoče opomniti tujca, kako vreme jih čaka. Potem se je ualžno nasmešnil in hitel po ulici des Orlives proti pristanišču. Ko pa je prišel do prve plinove svetilke, se je ustavil in poklekal tujca, ki sta se še vedno razgovarjala pred njegovo hišo.

"Gospoda!"

"Kapitan!"

"Nekaj bi vas rad vprašal. Ali sta vidva žurnalista?"

"Žurnalista?"

"Da! Kajti, ako sta žurnalista, potem vajta gospod profesor prav gotovo ne vzame seboj, — on je namreč žurnalist."

"Kaj žurnalist je? Hvala bogu, da midva nisva!"

"Torej dobro, na svidenje!"

Kapitan Dupont je šel hitro po ulici navzdol, tujca sta pa poklekala voz.

"Hotel d'Angleterre!" Samo kolikor mogoče hitro!

Odpeljala sta se in bila čez četrt ure v hotelu.

"Ali bi mogla govoriti s profesorjem Pelotardom?"

"Gospod Pelotard je ravnokar v salonu, kjer piše pisma. Prosim, koga naj prijavim?"

"Prijavite grofa Punta Hermosa in omenite gospodu profesorju, da hočem govoriti z njim a izvanredno važni stvari."

"Dobro, gospod grof! Prosim, samo sedite in počakajte!"

Grof Punta Hermosa se je vsedel s svojim prijateljem v predvorju.

"Kaj vraga bi moglo zanimati tega profesorja Pelotarda na Minorki, dragi Paqueno?"

"Saj ste vendar ališali, visočanstvo! Žurnalist je, kot je nama rekel kapitan. Vesti o revoluciji na našem nesrečnem otoku so znane po vsem svetu. Zakaj, visočanstvo, niste izgnali onega nesrečnega Bekkerja. Bodite prepričani, visočanstvo, da je uprizoril on vse to."

"Prav čudno se mi zdi, kdo bi se danes še mogel zanimati za tako revolucijo na Minorki?"

"Visočanstvo, ako gre za prevrat in revolucijo, tedaj je varjetno, da se zanimajo tudi za najo."

"Prav imate, Paqueno. Vsaka revolucija je interesantna, pa magari, da je tudi v San Marinu. Glavna stvar je sedaj, da ne vzbudi v gospodu Pelotardu novinarske zavisti. Vroki, ki greva radi njih na Minorko, morajo biti popolnoma nedolžni. Kaj mislite vi?"

"Ali, visočanstvo, nimate nobene predloga?"

"Misliha malo o tem. Kaj bi bilo, ko bi se predstavila kot dva klativiteza, ki hočeta stopiti v službo novega predsednika, ki hočeta reorganizirati armado, da se bo mogla bolje boriti proti tiranstvu."

"Hm . . ."

"Vi se ne strinjate z mojim predlogom, Paqueno?"

"Jaz sem mislil predlagati, da greva na Minorko popolnoma v zasebnih zadevah, da varujeva

svoje premoženje, ki je valed revolucije v nevarnosti. To je najenostavnejša stvar."

"Prav imate, dragi Paqueno, vem, da sta vedno star in odločen prijatelj resnice, akoravno ste že dolgih 34 let naš finančni minister. . . Toda pozor, zdi se mi, da prihaja profesor Pelotard. Pri sv. Urbanu, zdi se mi, da ta gospod profesor ne izgleda posebno učeno."

Oba sta opazovala nekaj časa Filipa Collina, ki je spregovoril par besed s portirjem in šel naravnost proti njima.

"Gospoda sta hotela govoriti s menoj! Jaz sem profesor Pelotard."

Filip je pogledal oba gospoda in motril od nog do glave. P kratki pavzi je rekel grof Hermosa:

"Jako me veseli, da vas spoznam; jaz sem grof Punta Hermosa, a to je gospod Esteban, moj stari prijatelj. Dovolila sva si, da vas poličeva in govoriva z vami v neki zadevi, ki je za nas izvanredno važnosti. Ali imate malo časa, gospod profesor?"

(Dalje prihodnjik.)

NAZNAVILLO IN ZAHVALA.

S tušnim srcem naznavam vsem prijateljem in znancem žalostno vest, da nam je kruta smrt vzela iz naše srede našo nepozabljeno mater

ANTONIJO RUPARČIČ.

Umrila je v Deželni bolnišnici v Ljubljani dne 20. julija in pokopana je bila dne 22. julija, 1922 na pokopališču pri Mariji Devici v Polju pri Ljubljani. Doma je bila iz Loškega potoka pri Ribnici. Moja najlepša hvala vsem, ki so jo spremlili k zadnjem počitku in ki so kaj pripomogli v žalostni uri. Tukaj v Ameriki zapuščam mene in moje soprogo, v stari domovini pa še dva sina in tri hčere. Draga mati želimo ti počivaj mirno! Žalujoci ostali: v stari domovini Ivan Ruparčič in soproga, Alojza Ruparčič in soproga, Josefina omožena Kordiš, Marija omožena Lavrič, Franciška omožena Kolir sinovi in hčere. Fran Ruparčič sin, 316 W. Poplar St. Chisholm, Minn.

Za kuhanje piva doma

Imamo v saloni steklo, hmelj, sladkor in vse druge potrebščine. Postavite in vse premešajte, da je doma pri nas, kuhani vedno le najboljši in najcennejši. Dobiti je tudi veliko sodov, steklenic in raznih loncev, itd.

Mi vam dostavimo naročilo po pošti, točno v vse krajje.

Grocerijam, sladničarjem in v prodajalnicah damo primeren popust pri vsakih naročilih. Pišite po informacije na:

FRANK OGLAR,

6401 Superior Avenue, Cleveland, O.

Kadar mislite na stari kraj, mislite na

slovenske banke

ZAKRAJSEK & ČEŠARK

70—8th Ave., New York City.

Oma polnija denar v stari kraj potom lastnih direktnih svaz a pošto in zanesljivimi bankami,

prodaja prebravne listine za vse važne prekomorske listje za potovanje v stari kraj in od tam sem.

Iskaloje isjere na dobave oseb iz starega kraja in druge notarske listine.